

Prof. dr. Danguolė Satkauskaitė	https://orcid.org/0000-0001-9042-4373
Audiovizualinio vertimo recepcijos tyrimai	Reception Studies in Audiovisual Translation
<p>Iki šiol vertimo studijose daugiausia analizuotas vertimas kaip produktas. Tačiau tokie deskriptyvinių vertimo studijų (Descriptive Translation Studies) paradigmos tyrimai atskleidžia tik gana subjektyvią tyrėjo(s) interpretaciją. Todėl pagrįstai pastaraisiais metais audiovizualinio vertimo (AVV) srityje vis daugiau dėmesio skiriama recepcijos tyrimams, orientuotiems į auditoriją, kaip ji suvokia išverstą audiovizualinį turinį.</p> <p>Recepcijos tyrimai itin aktualūs, nes tiesiogiai tiriami audiovizualinio (AV) produkto vartotojai. Įvertinama, kaip recipientai paskirsto dėmesį tarp įvairių raiškos priemonių – kalbinių, nekalbinių, akustinių, vaizdinių bei kaip šiuos elementus interpretuoja.</p> <p>Ši tyrimai iš esmės yra tarpkryptiniai, juose persipina lingvistikos, vertimo, medijų bei kognityviniai mokslai. Taikomi tiek tradiciniai socialinių mokslų metodai – klausimynai, interviu, fokus grupės, suvokimo testai –, tiek eksperimentiniai metodai, kaip okulografija.</p> <p>Tarptautiniai recepcijos tyrimai suteikia galimybę palyginti vertimo normas, auditorijų lūkesčius ir lingvistinių bei kultūrinių kontekstų poveikį, ypač tais atvejais, kai tas pats audiovizualinis kūrinys verčiamas į kelias kalbas. Akcentuojant auditoriją kaip aktyvų prasmės kūrėją, recepcija grindžiama AVV tyrimai atitinka šiuolaikinės empirinio, tarpdisciplininio ir į vartotoją orientuoto mokslo tendencijas.</p>	<p>Until recently, translation studies largely focused on translation as a product. However, research within Descriptive Translation Studies often reflects the researcher’s subjective interpretation. As a result, recent years have seen a growing interest in reception studies within audiovisual translation (AVT), which shift attention to audiences and their perception of translated audiovisual content.</p> <p>Reception studies are crucial because they focus on viewers as users of audiovisual products. They examine how audiences allocate attention across linguistic, acoustic, visual, and non-linguistic modes and how these elements are interpreted. This research is inherently interdisciplinary, combining insights from linguistics, translation studies, media studies, and cognitive sciences. Both qualitative methods (e.g. surveys, interviews, focus groups) and experimental techniques such as eye-tracking are employed. International reception studies enable comparisons of translation norms, audience expectations, and the influence of linguistic and cultural contexts, particularly when the same audiovisual work is translated into multiple languages.</p> <p>By foregrounding the audience as active meaning-makers, reception-based AVT aligns with contemporary, empirical, and user-oriented research trends.</p>